

HaV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

12.2.2026

HVK/2026/00213

Lausuntopyyntö HaV lausuntopyyntö VNS 6/2025 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

HVKn lausunto Valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta

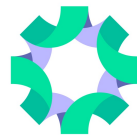
Johdanto

Huoltovarmuuskampus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt lausuntopyyntöön ja sen taustamateriaaliin.

Valtioneuvoston päätöksen huoltovarmuuden tavoitteista (568/2024) mukaan huoltovarmuudella tarkoitetaan väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömän kriittisen tuotannon, palvelujen ja infrastruktuurin turvaamista normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Huoltovarmuus toimii osaltaan myös sisäisen turvallisuuden taustajärjestelmänä – se luo edellytykset sille, että viranomaiset voivat toimia, kansalaiset pysyvät turvassa ja yhteiskunta säilyttää toimintakykynsä myös poikkeusoloissa.

Laki huoltovarmuuden turvaamisesta (107/2026) korostaa, että huoltovarmuuden tarkoitus on turvata väestön ja talouselämän kannalta välttämättömien toimintojen, palvelujen, materiaalien sekä kriittisen infrastruktuurin toimintakyky normaaliolojen häiriöissä ja poikkeusoloissa. Huoltovarmuuslaki tukee sisäistä turvallisuutta vahvistamalla viranomaisten toimintakykyä, varmistamalla kriittisten toimintojen jatkuvuuden, selkeyttämällä johtamista, varmistamalla osaltaan rahoituksen sekä ylläpitämällä varmuusvarastoja ja kriittistä tuotantoa.

Keskeistä on, että yhteiskunnan perustoiminnot eivät katkea edes vakavissa häiriötilanteissa, mikä on myös sisäisen turvallisuuden ehdoton edellytys.

Lausunto

Venäjän aloittama laiton hyökkäyssota Ukrainaan, hybridivaikuttaminen Euroopassa ja uudenlaiset kansainväliset jännitteet ovat muuttaneet käsitystämme turvallisuudesta. Lausuttavana oleva selonteko tuo selkeästi esiin sen, että sisäinen ja ulkoinen turvallisuus ovat erottamaton kokonaisuus. Erityisesti sisäisen turvallisuuden toimijat ja elinkeinoelämän toimijat kohtaavat näitä uhkia jo tänään.

Lausuttavana oleva selonteko toimii erinomaisena strategisena linjauksena, joka osaltaan tukee huoltovarmuusselonteon linjausten lisäksi hyvin myös kansallisen huoltovarmuuden kehittämistä.

Lausuttavana olevassa selonteossa tunnistetaan hyvin niitä toimenpiteitä ja linjauksia, joilla muuttuneeseen turvallisuusympäristöön sekä yhteiskunnan toimintakykyyn ja turvallisuudentunteen vahvistamiseen vastataan.

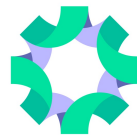
Huoltovarmuuskeskus keskittyy omassa lausunnossaan tarkastelemaan kolmea kokonaisuutta, jotka ovat kriittinen infrastruktuuri, väestönsuojelu ja omatoiminen varautuminen sekä viranomaisten suorituskky.

Kriittinen infrastruktuuri

Elinkeinoelämän toimintakyky on huoltovarmuuden kannalta kriittinen, koska suuri osa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista on yritysten vastuulla. Yritykset tuottavat ja jakelevat mm. elintarvikkeita, lääkkeitä, energiaa ja muita välttämättömiä hyödykkeitä sekä ylläpitävät maksu- ja logistiikkajärjestelmiä. Häiriöt yritysten toiminnassa voivat nopeasti heikentää sekä kansalaisten että viranomaisten toimintakykyä.

Kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta selonteossa huomioidaan kattavasti sujuvan viranomaisavun tarve. Lisäksi on tarve huomioida viranomaisavun tuki kriittisen infrastruktuurin suojaamisessa yksityisten kriittisten yritysten osalta. Elinkeinoelämään kohdistuvat hybridivaikuttamisen uhat ja iskut kohdistuvat välillisesti yksittäisen yrityksen kautta koko yhteiskuntaan ja valtioon. Samoin käy sotilaallisessa konfliktissa.

Kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi huoltovarmuuskriittiset yritykset tarvitsevat tukea viranomaisilta omien suojaamistoimiensa täydentämiseksi. Useilla viranomaisilla onkin kriittiseen infrastruktuuriin liittyviä viranomaistehtäviä. On tärkeää huomioida, että yksityisillä yrityksillä ei ole toimivaltuuksia tai kyvykkyksiä suojata toimintaansa fyysiseltä vaikuttamiselta ja iskuilta kuin rajallisesti. Elinkeinoelämä tarvitsee vakavissa tilanteissa suojaamiseen ja reagoimiseen esimerkiksi poliisin, Puolustusvoimien tai Kyberturvallisuuskeskuksen tukea. Tähän liittyvät käytännöt ovat määriteltävä

selkeiksi, jotta yhteistoiminta ja virka-avun osoittaminen kriittisen infrastruktuurin suojaamisen on ennalta suunniteltu ja tilanteissa sujuvaa.

Huoltovarmuuskeskuksen yhtenä lakisääteisenä tehtävänä on 1.4.2026 alkaen edistää yhteistyössä muiden viranomaisten ja elinkeinoelämän kanssa huoltovarmuuden kannalta välttämättömän kriittisen infrastruktuurin toimivuuden turvaamista.

Ennalta viranomais- ja siviiliyhteistyön suunnittelussa on mm. suositeltavaa hyödyntää Huoltovarmuuskeskuksen suojeltavien kohteiden kartoitusta ja ohjeistaa toimialojen yrityksiä yhdenmukaisiin malleihin Huoltovarmuus-organisaation verkostotoimintaa hyödyntäen.

Suojaamalla myös valtiollisin toimenpitein ja kyvykkyyksin mm. energia-, vesi-, logistiikka- sekä tietoliikenneverkkoja varmistetaan, että yhteiskunnan elintärkeät perustoiminnot pysyvät käynnissä myös kriisin aikana. Tähän liittyen kriittisen infrastruktuurin suojaamisen parantaminen ja miehittämättömien kulkuneuvojen torjuntakyky ovat erittäin kannatettavia toimenpiteitä.

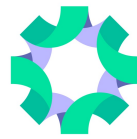
Kriittinen infrastruktuuri on houkutteleva kohde myös hybrdivaikuttamiselle (esim. verkko- ja kyberhyökkäykset, fyysiset sabotaasit). Keskeistä on suojaamistoimenpiteillä vähentää riskiä sille, että ulkopuolinen toimija voisi lamauttaa huoltovarmuuden ketjuja tai aiheuttaa laajaa yhteiskunnallista häiriötä. Suojaamisen ja reagoinnin lisäksi kriittisen infrastruktuurin turvaamisessa keskeistä on laaja-alainen tietojenvaihto sekä yhteisten ennakoivien varautumis- ja varatoimenpiteiden toteuttaminen julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin välillä.

Kansainvälinen yhteistyö vahvistaa Suomen asemaa osana eurooppalaista huoltovarmuusverkostoa ja EU:n kriittisten kohteiden suojaamista koskevan CER-direktiivin toimeenpano Suomessa parantaa osaltaan myös huoltovarmuuden hallintaa ja riskiperusteista varautumista.

Väestönsuojelu ja omatoiminen varautuminen

Väestönsuojelu ja kansalaisten omatoiminen varautuminen ovat keskeisiä huoltovarmuuden tukipilareita, koska ne vahvistavat koko yhteiskunnan kykyä selviytyä häiriötilanteista ja kriiseistä. Kansalaisten omatoimista varautumista on hyvä vahvistaa kansalaistiedottamisen avulla, sekä hyödyntää kriittisten toimijoiden kykyä opastaa henkilöstöä varautumisessa.

Kun väestö on suojassa voivat viranomaiset ja kriittisten alojen työntekijät kriisitilanteessa jatkaa omia tehtäviään, mikä tukee huoltovarmuuden kannalta

keskeisiä elintärkeitä toimintoja (esim. terveydenhuolto, logistiikka, energiahuolto).

Kotitalouksien oma kriisinkestävyys ja yhteisöllisyys lisäävät paikallisesti resilienssiä ja ihmisten välistä luottamusta, jolloin viranomaisten kuormitus vähenee ja viranomaisresurssit voidaan kohdentaa yhteiskunnan kannalta kriittisimpiin kohteisiin.

Huoltovarmuuskampus, muut viranomaiset ja järjestöt ovat laatineet yhdessä 72 tunnin varautumissuositukset kotitalouksille. Varautumissuositusten sisältöjä ja viestintää sekä paikallisia yhteisöjä osallistavaa varautumistoimintaa tulee kehittää edelleen. Suositusten ympärille on rakennettu myös koulutusohjelma, jonka sisältöjä ja toteutusta on myös kehitettävä yhdessä edelleen. Päällekkäisyyksiä kehittämistyössä ja viestinnässä tulee pyrkiä välttämään.

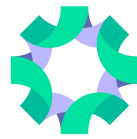
Viranomaisten suorituskyyky

Viranomaisten suorituskyyky on samalla huoltovarmuuden selkäranka – ilman toimivia ja luotettavia viranomaisia ei voida turvata yhteiskunnan kriittisiä toimintoja eikä ylläpitää kansalaisten luottamusta yhteiskunnan toimintakyykyyn.

Sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat ensivaste monissa uhissa aina arkipäivän onnettomuuksista vakaviin turvallisuusuuhkiin ja poikkeusoloihin. Sisäisen turvallisuuden viranomaisten riittävästä resursseista huolehtiminen saakin selonteossa ansaitsemansa huomion. Resurssoinnissa on oman toiminnan turvaamisen lisäksi huomioitava viranomaisten edellytykset antaa tukea kriittisille yrityksille vakavissa kriiseissä sekä häiriötilanteissa osana Suomen huoltovarmuuden turvaamista.

Viranomaisten ja elinkeinoelämän toimijoiden välinen yhteistyö ja tiedonvaihto parantavat tilannekuvaa ja mahdollistavat viranomaisresurssien tehokkaan kohdentamisen ja nopean päätöksenteon huoltovarmuuden kannalta kriittisissä tilanteissa. Tärkeää on varmistaa, että sisäisen turvallisuuden viranomaisten tarvitsemat elinkeinoelämän tarjoamat palvelut jatkuvat häiriöttä eri turvallisuustilanteissa.

Sisäinen turvallisuus ei ole vain poliisin, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja muiden viranomaisten suorituskyykyä, vaan se on myös yhteiskunnan eheyttä, henkistä kriisinkestävyyttä, kansalaisten omavarautumista ja ennen kaikkea luottamusta yhteiskuntaamme.

Lisätiedot Lisätietoja antaa johtava varautumisasiantuntija Mauri Vierula
(mauri.vierula@nesa.fi, 0295 051 045).

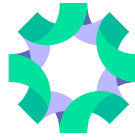
Osaston johtaja

Jaakko Pekki

Liitteet -

Jakelu Hallintovaliokunta

Tiedoksi Operatiivinen osasto, Jaakko Pekki
Operatiivinen osasto, Jarna Hartikainen

HVK/2026/00213-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: